

Avfallsplanering Dalarna

Uppföljning 2021

Under planperioden föreslås det mest prioriterade för avfallshanteringen i Dalarna vara att förbättra positionen i avfallstrappan med en långsiktig färdriktning (10 - 15 år) som sammanfattas i följande övergripande mål (fet stil prioriteras);

1: Mängden avfall som kommunen ansvarar för ska minska till förmån för hållbar konsumtion och ökad återanvändning

2: Hushåll, kommuner och verksamheter ska bli bättre på att källsortera och materialåtervinningen ska öka

3: Matavfall ska omhändertas så att nationella miljömål uppnås

4: Insamlingen av farligt avfall ska förbättras

5: Tillgänglighet och förutsättningarna för att lämna grovavfall till återanvändning ska förbättras

6: Återanvändning av avloppsslam ska bidra till resurseffektiva kretslopp med minsta möjliga påverkan av farliga ämnen

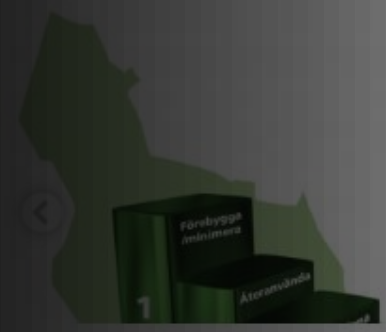
7: Risken för negativ miljöpåverkan från nedlagda kommunala deponier ska minska

8: Nedskräpning ska minska i städer, naturområden samt längs sjöar och vattendrag

9: Minska avfallsmängder och öka återanvändning av byggavfall samt använda miljövänliga material och omhänderta farligt avfall på rätt sätt

Alla kommuner ska enligt Miljöbalken ha en plan för avfallsförebyggande och hållbar avfallshantering. Den omfattar från hushållens avfall och avfall från kommunernas egna verksamheter men också i viss omfattning avfall från verksamheter företag. Kommunerna i Dalarna samarbetar med att ta fram denna plan och genomförande av de åtgärder som planen är utformad för att nå uppställda mål. Denna portal avser att redovisa hur arbetet med planerna fortskrider och redovisa uppföljning av målen. Dessutom är portalen en kunskaps- och inspirationskälla för alla nyfikna.

Senaste nytt

Under 2020 står minskad nedskräpning i fokus!

Matsvinn i Skolorna

Cirkulär ekonomi

Seminarier och arrangemang

Dalarna Minskar Avfallet

Avfallsplanering, uppföljning och planering

Nätverk och aktörer

- Länsstyrelsen
- DalaAvfall
- Kostnätverk
- Dala VA
- Gatudriftsgrupp
- Parknätverk
- Byggdialogdalarna
- Upphandlingsdialog Dalarna (UDD)
- Dalarna Science park
- Science 47
- Flerbostadshus
- Region Dalarna
- Håll Sverige rent
- Visit Dalarna

Utdrag avfallsplaner

Under planperioden föreslås samma organisation kvarstå som under framtagande, med Regional avfallsplanegrupp, Lokala avfallsplanegrupper samt nätverk.

Regionala avfallsplanegruppen har ansvar för att driva det fortlöpande regionala arbetet i Dalarna (inkl utvärdering gemensamma åtgärder) och vid behov initiera insatser. Lokala avfallsplanegrupper har ansvar för att driva det lokala arbetet i respektive kommun (inkl utvärdering lokala åtgärder).

Målen ska dokumenteras och kommuniceras årligen via den föreslagna kommunikationsportalen och årligt uppföljningsseminarium (Dalarnas Avfallsplanedag) där också ett större axplock av pågående aktiviteter och aktörer i länet deltar för att redovisa och ge inspiration. Ger bekräftelse och stöd.

Åtgärderna ska utvärderas och, vid behov, revideras årligen. Revidering av åtgärder ska godkännas av ansvarig aktör.

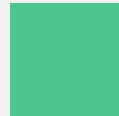
Större aktiviteter 2020

Seminarium Hållbar konsumtion/textilsmart 9 september

Webinar Hållbar upphandling – fokus byggåterbruk 10 september

Dalarnas Avfallsplanedag 7 oktober

Workshop nedskräpning 17 november

Information KS eller ansvarig nämnd i alla kommuner

Mål- och åtgärds- uppföljning

Dalarna 2021

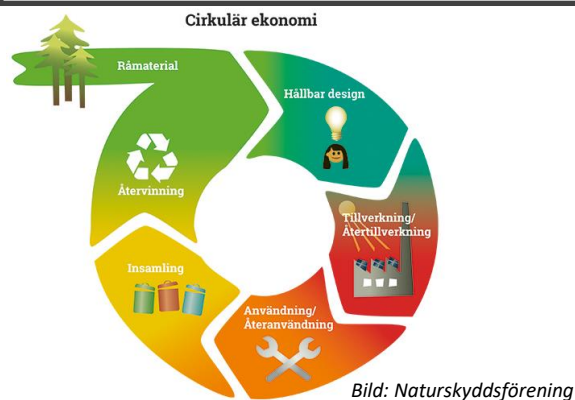
Färgmarkerad ruta anger måluppfyllelse
(grön=uppfyllt)

Färgmarkerad text anger **positiv (grön)** eller
negativ trend (röd), minst 3 år i rad

Uppkomst, förebyggande och återanvändning

År 2022 ska mängden avfall som kommunen ansvarar för ha minskat till förmån för hållbar konsumtion och ökad återanvändning, vilket innebär att avfallsplaneringen..

..bidrar till att hushåll och kommuner förändrar konsumtions- och produktionsmönster, främst avseende;

1. Minskad konsumtionen av nya saker
2. Återanvända mer.
3. Återvinna mer material.
4. Utnyttja energin i det som inte kan återvinnas.

..medfört att tydliga steg har tagits uppåt i avfallstrappan med ökat förebyggande arbete och ökad återanvändning i kommuner som resulterar i minskade avfallsmängder, exempelvis genom;

- Bättre samordning mellan kommuner och berörda aktörer i Dalarna
- Högre status och bättre integrering för avfallsplanen i kommunens övergripande hållbarhetsarbete
- Avfallsförebyggande upphandlingsprocesser (ex minskade inköp av IT utrustning)
- Ökat återbruk av möbler
- Ökade insatser för avfallsförebyggande i flerbostadshus
- Minskad användning av förpackningsmaterial och engångsartiklar
- Bättre återkoppling till kommuner och invånare

..bidragit till mer planerade inköp och minskad slängd mat som inneburit att matsvinnet i kommunens kostverksamheter minskat med uppemot 25 % jämfört med 2016

Uppkomst, förebyggande och återanvändning

Mängden avfall som kommunen ansvarar för ska minska till förmån för hållbar konsumtion och ökad återanvändning

Mätbara mål, Dalarna (basår 2016 om inte annat anges)	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Mål 2022
Mängden hushållsavfall exkl. slam ska minska (kg/person). OBS: Exkl trädgårdsavfall (nytt beräkningssätt).	481 ¹	474	498	486	489			<481
Hushållens vilja att ändra levnadssätt för att minimera avfallsmängder ska öka med 10 % i Dalarna (basår 2017)	41 %	55 %	-	54 %	-			60 %
Hushållens vilja att styra sin konsumtion mot ökad återanvändning ska öka med 10 % i Dalarna (basår 2017)	50 %	55 %	-	53 %	-			60 %
Matsvinnet i kommunal kostverksamhet ska halveras till år 2030, där halva vägen uppnåtts år 2022, g/portion	50 ²	-	48,6	49,2	43,4			37,5

1. Sedan 2019 har Avfall Sverige börjat använda mängd hushållsavfall exkl slam, trädgårdsavfall och konstruktionsmaterial som huvudsakligt nyckeltal för jämförelser och statistik. Detta tillämpas även för Dalarna.
2. OBS: För år 2016 saknades mätvärden för Dalarna. Studier som genomförts av SLU (Rapport 091, 2016) där matsvinn följts upp i kommunal kostverksamhet (äldreboenden, skola, förskola) påvisade ett medelsvinn på 75 g/portion (äldreboenden 90 g, skolor 79 g, förskolor 51 g). Dalarnas kommun som genomsnitt bedöms vara likvärdigt med Sala kommun och i Dalarna ska projekt för att minska matsvinn riktas mot skolor och förskolor. Mätningar har påbörjats 2018 i Dalarna med resultat på ca 43 g/portion i genomsnitt. Dock bör det noteras att matsvinnarbetet i många kommuner påbörjats innan mätningen 2018 och därför är detta värde inte representativt. Ett sammantaget basårsvärde på 50 g/portion bedöms vara rimligt.

Uppkomst, förebyggande och återanvändning

Mängden avfall som kommunen ansvarar för ska minska till förmån för hållbar konsumtion och ökad återanvändning

Mätbara mål, kommunvis 2020 (basår 2016 om inte annat anges)	Avesta	Borlänge	Falun	Gagnef	Hedemora	Leksand	Ludvika	Malung-Sälen	Mora	Orsa	Rättvik	Smedjebacken	Säter	Vansbro	Älvdalen
Mängden hushållsavfall exkl. slam ska minska (kg/person)	475 (529)	418 (420)	432 (434)	454 (457)	544 (505)	556 (520)	496 (494)	440 (384)	453 (474)	570 (540)	521 (517)	462 (566)	542 (523)	490 (480)	432 (373)
Hushållens vilja att ändra levnadssätt för att minimera avfallsmängder ska öka med 10 % i Dalarna (basår 2017)	44% (52%)	49% (55%)	59% (59%)	56% (56%)	57% (53%)	56% (63%)	54% (51%)	54% (53%)	50% (58%)	54% (56%)	47% (56%)	54% (52%)	- (51%)	57% (54%)	54% (58%)
Hushållens vilja att styra sin konsumtion mot ökad återanvändning ska öka med 10 % i Dalarna (basår 2017)	45% (48%)	49% (50%)	60% (56%)	55% (59%)	55% (50%)	57% (61%)	53% (57%)	44% (59%)	57% (56%)	58% (63%)	52% (57%)	53% (48%)	- (52%)	53% (58%)	54% (56%)
Matsvinnet i kommunal kostverksamhet ska halveras till år 2030, där halva vägen uppnåtts år 2022 (basår 2018)	37 (68)	39 (40)	48 (38)	38	39 (52)	70 (56)	34 (64, år 2019)	54 (69)	BÖRJA HÄR5 3 (45)	42 (37)	79 (65)	26 (44)	(45)	78 (71)	(64, år 2019)

Uppkomst, förebyggande och återanvändning

Mängden avfall som kommunen ansvarar för ska minska till förmån för hållbar konsumtion och ökad återanvändning

Indikatorer Dalarna	Basår 2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Sverige 2019
Hushållens vilja att undvika slänga mat (matsvinn), andel som instämmer till stor del eller helt	-	74%	-	79%				78%
Hushållens vilja att minimera pappersanvändning i hushållet, andel som instämmer till stor del eller helt	-	29%	-	35%				37%
Hushållens vilja att undvika använda nya plastpåsar för matvaror i livsmedelsaffärer, andel som instämmer till stor del eller helt	-	50%	-	55%				57%
Hushållens vilja att sälja/lämna in sina begagnade saker så att någon annan kan få användning för dem, andel ganska eller mycket sannolikt	81 %	83%	-	84%				85%
Hushållens vilja att köpa begagnade saker, andel ganska eller mycket sannolikt	47 %	49%	-	51%				50%
Mängd insamlade textilier till återvinning och återanvändning, kg/person	1,1	1,2	1,4	1,6				1,2
Tallriksvinn i kommunal kostverksamhet, g/portion	-	-	30	23				
Serveringssvinn i kommunal kostverksamhet, g/portion	-	-	19	27				

Uppkomst, förebyggande och återanvändning

Mängden avfall som kommunen ansvarar för ska minska till förmån för hållbar konsumtion och ökad återanvändning

Nr	Åtgärder Dalarna	Drivande	Medverkan	Tid	Analys 2020	Status
2017:1	<p>Stärka regionalt och lokalt nätverksarbete i Dalarna</p> <p>Under perioden avses befintliga regionala nätverk stärkas och ett politikernätverk initieras</p> <p>Dessutom avses den lokala organisationen för att arbetet med avfallsplanens genomförande utvecklas, i synnerhet samarbetet mellan de lokala arbetsgrupperna inom avfallsplanering och de kommunala enheter som avses delta i "Dalarna minskar avfallet".</p> <p>Samråd Region Dalarna</p>	Länsstyrelsen Regional avfallsplane-grupp	Lokal avfallsplanegrupp	2018 - 2022	<p>I regional avfallsplanegrupp deltar representanter från DalaAvfall, kommuner och länsstyrelse. Lokala avfallsplanegrupper finns i varje kommun med representanter från olika delar av kommunen (som berörs av avfallsplanen). Det har skett en förstärkning av regional grupp så att alla renhållareorganisationer är deltagare.</p> <p>Samverkan sker även med;</p> <ul style="list-style-type: none"> • ByggDialog Dalarna, Byggdepå Borlänge, seminarier etc • Dalarna Science park, Medverkan seminarier etc • DalaVA, slam • Flerbostadshus, samverkan utvecklad mellan Kopparstaden, Tunabyggen LudvikaHem och Bärkehus. Avses vidgas omfatta hela Dalarna. • Gatanätverk, samarbete nedskräpning • Kostnätverk, alla dalakommuner. Driver klimatklivsprojekt. • Miljöstrateger, via länsstyrelsen • Miljötillsyn, via länsstyrelsen • Region Dalarna, initiativ kring RUS, hållbarhet och möbelhantering • Upphandlingsdialog Dalarna, seminarier etc • Upphandlingscenter (UHC), Projekt drivs under 2018 – 2020 i samarbete mellan UHC och UDD angående "Återvinning i den offentliga affären".	

Se även kapitel 4.5 angående återanvändning vid ÅVC

Uppkomst, förebyggande och återanvändning

Mängden avfall som kommunen ansvarar för ska minska till förmån för hållbar konsumtion och ökad återanvändning

Nr	Åtgärder Dalarna	Drivande	Medverkan	Tid	Analys 2020	Status
2017:2	Utveckla publik webbportal i Dalarna för kommunikation rörande avfallsplanen och dess genomförande och uppföljning	DalaAvfall	Lokal avfallsplanegrupp	2018	Klart, utvecklas löpande.	
2017:3	Utveckla konceptet "Dalarna minskar avfallet".	Regional avfallsplanegrupp	Lokal avfallsplanegrupp	2018 - 2022	<p>Konceptet används som tema för olika gemensamma insatser i Dalarna (seminarier, work shops, nätverk, etc) där syftet är att bidra till minskat avfall.</p> <p>Gällande kommuner och dess arbete med minsta avfall på kontor så sker en hel del goda initiativ, som kommer följas upp mer under hösten 2020, ex i samband med Dalarnas Avfallsplanedag 7/10.</p> <p>Konceptet föreslås vara kvar i kommande planperioder.</p> <p>Det som bör prioriteras 2020 avseende Dalarna Minskar Avfallet är:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Förmedla goda exempel inom kontor • Utveckla riktlinjer för flerfamiljshus i samarbete med bostadsbolag • Utveckla riktlinjer för kostnader i samarbete med kostnätverk	

Se även kapitel 4.5 angående återanvändning vid ÅVC

Uppkomst, förebyggande och återanvändning

Mängden avfall som kommunen ansvarar för ska minska till förmån för hållbar konsumtion och ökad återanvändning

Nr	Åtgärder Dalarna	Drivande	Medverkan	Tid	Analys 2020	Status
2017:4	Ta fram riktlinjer för att organisera och införa avfallshierarkin (avfallstrappan) i kommunernas strategiska dokument och verksamhetsplaner.	Regional avfallsplane-grupp	Lokal avfallsplane-grupp	2018 - 2019	<p>Åtgärden har diskuterats med flera parter och den riktlinje som föreslås är att avfallsplanens status successivt ska höjas i kommunerna så att den mer självklart utvecklar och stödjer kommunens strategiska arbete inom avfallsförebyggande och hållbar avfallshantering, på motsvarande sätt som kommunens andra miljöstrategiska planer. Målsättningen är att avfallsplanen på detta sätt efterfrågas av kommunens styrande förtroendevalda och tjänstemän samt allmänhet och media.</p> <p>Under 2020 kommer avfallsplanens koppling till agenda 2030 och RUS (Regional utvecklingsstrategi) utvecklas främst som stöd för arbetet med revidering av avfallsplanerna som bör initieras under 2021. Agenda 2030 är alltmer en naturlig utgångspunkt för kommunernas hållbarhetsarbete. Samarbete avses utvecklas med Region Dalarna angående RUS och deras hållbarhetsarbete.</p>	
2017:5	Inom ramen för Upphandlingsdialog Dalarnas metodutveckling och kompetensaktiviteter för miljö, uppmärksamma frågor om hållbar konsumtion och avfallshierarkin.	Länsstyrelsen – Upphandlingsdialog Dalarna och Regionala avfallsplane-gruppen.	Lokal avfallsplane-grupp	2018 - 2020	<p>Upphandlingsseminarium hölls december 2018, ca 90 deltagare.</p> <p>Det som bör prioriteras 2020 är:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Seminarier och kommunikation kring projektet "Återvinning i den offentliga affären" • Öka kunskapen om idéburet offentligt partnerskap (IOP) <p>I övrigt, se www.upphandlingsdialogdalarna.se.</p>	

Uppkomst, förebyggande och återanvändning

Mängden avfall som kommunen ansvarar för ska minska till förmån för hållbar konsumtion och ökad återanvändning

Nr	Åtgärder Dalarna	Drivande	Medverkan	Tid	Analys 2020	Status
2017: 6	<p>Matsvinn i kommunal verksamhet</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gemensam policy i Dalarna mätning matsvinn i kommunal kostverksamhet • Införskaffa gemensamt mätsystem matsvinn kommunal kostverksamhet • Överenskommelse i kostnätverk för reglering av dess arbete, ansvar och finansiering	Kostnätverk	Lokal avfallsplane grupp	2018	<p>Kostnätverket driver arbetet med att mäta matsvinn på gemensamma grunder. Lokalt utvecklas matsvinnsarbetet.</p> <p>Klimatklivsprojekt drivs numer via projektledare. Inom projektet har följande skett;</p> <ul style="list-style-type: none"> • mätningar och statistik har utvecklats, • utbildningsmaterial har tagits fram för kökspersonal, • Material för skolor har tagits fram genom samarbete med Science center 2047 <p>Arbetet går att följa på avfallsplandalarna.se.</p> <p>Finns referensgrupp där alla kommuner är med, ett syfte är att sprida lokalt.</p> <p>Under 2021 kommer seminarium matsvinn hållas i samarbete med Livsmedelsverket för att delge erfarenheter och ge uppmärksamhet i frågan.</p> <p>Går att följa på avfallsplaneportalen under Dalarna Minskar Avfallet.</p>	

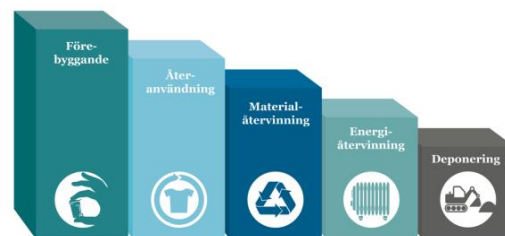
Källsortering och materialåtervinning

År 2022 ska hushåll, kommuner och verksamheter blivit avsevärt bättre på att källsortera och materialåtervinna, vilket innebär att avfallsplaneringen..

..bidragit till att hushåll har i enlighet med uppsatta krav en väl fungerande fastighetsnära insamling av förpackningar och returpapper som medför markant bättre källsortering, främst avseende farligt avfall, matavfall, plast- och pappersförpackningar samt textilier

..avfallsplaneringen är i planering och utförande integrerad på ett bra sätt med kommunens fysiska planering och infrastruktur

..medfört att tydliga steg har tagits uppåt i avfallstrappan som förutom ökat förebyggande och återanvändning även medfört bättre materialåtervinning av avfall under kommunens ansvar, exempelvis genom;

- Att kommunala verksamheter källsorterar enligt gällande föreskrifter
- Ökade insatser för högre materialåtervinning, främst avseende plast- och pappersförpackningar, textilier samt grovavfall med betydande volymer
- Bättre återkoppling till hushåll om nyttan med källsortering och rent matavfall och rena avlopp

Källsortering och materialåtervinning

Hushåll, kommuner och verksamheter ska bli bättre på att källsortera och materialåtervinningen ska öka

Mätbara mål Dalarna	Basår2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Mål 2022
Andel hushållsavfall insamlat för materialåtervinning inklusive biologisk behandling ska öka med 10 %	40%	39 %	38 %	37 %				44 %
Rätt källsorterat restavfall ska överstiga 50 %	25 %	26 %	-	Mäts 2020				50 %
Renheten i källsorterat matavfall ska överstiga 98 % (gäller när matavfall källsorteras)			-	90 %				98 %

Tidigare ingick textil och soppåsar av förpackningar (matkassar) i rätt sorterat. Från och med 2017 ingår ej dessa i rätt källsorterat varvid siffror justerats. I rätt källsorterat ingår övrigt brännbart, övrig plast, övrig papper, blöjor, trä. Dvs ej förpackningar, farligt avfall, elavfall, matavfall, textil, inert material. Målet bör vara kvar då det motsvarar att 33 % av det felsorterade material källsorteras vilket bedöms vara en rimlig nivå med tanke på framtida höjda återvinningsmål och i kraftträdande av ny förordning om fastighetsnära insamling. Det är dock inte rimligt att nå målet under denna planperiod (2022) utan under nästa planperiod (ca 2025). Renheten baseras 2019 på plockanalys gjord av Borlänge Energi.

Källsortering och materialåtervinning

Hushåll, kommuner och verksamheter ska bli bättre på att källsortera och materialåtervinningen ska öka

Indikatorer Dalarna	Basår 2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Sverige 2019
Mängd restavfall, kg/person	148	141	145	137				161
Mängd matavfall, kg/person	40	41	42	43				36
Mängd förpacknings- och tidningsmaterial i restavfall (kg/hushåll*vecka), villa/lägenhet	1,55/ 1,37	1,38/ 1,57	Mäts 2020	Mäts 2020				1,7/1,6
Mängd matavfall i restavfall (kg/hushåll*vecka), villa/lägenhet	0,74/ 0,81	0,75/ 1,02	Mäts 2020	Mäts 2020				1,2/1,2
Hushållens nöjdhet med information om källsortering, andel ganska eller mycket nöjda	75%	75%	-	79%				73%
Hushållens sortering av pappersförpackningar, andel som anger att de källsorterar ganska eller väldigt mycket	-	86%	-	89%				89%
Hushållens sortering av plastförpackningar, andel som anger att de källsorterar ganska eller väldigt mycket	-	83%	-	87%				85%
Hushållens sortering av metallförpackningar, andel som anger att de källsorterar ganska eller väldigt mycket	-	95%	-	99%				90%
Andel hushållsavfall insamlat för materialåtervinning, exkl. biologisk behandling	26%	26%	24%	24%				23%

Källsortering och materialåtervinning

Hushåll, kommuner och verksamheter ska bli bättre på att källsortera och materialåtervinningen ska öka

Indikatorer Dalarna	Basår 2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Sverige 2019
Mängd insamlade förpackningar och returpapper, kg/person	65	64	71	69				66
Hushållens nöjdhet hur enkelt det är att lämna förpackningar och returpapper till materialåtervinning, andel ganska eller mycket nöjda	80%	77%	-	77%				81%
Hushållens sammanfattande nöjdhet efter besök vid återvinningsstation (ÅVS)	71%	62%	-	57%				65%

Källsortering och materialåtervinning

Hushåll, kommuner och verksamheter ska bli bättre på att källsortera och materialåtervinningen ska öka

Nr	Åtgärder Dalarna	Drivande	Medverkan	Tid	Analys 2020	Status
2017:7	Utveckla information och kommunikation samt återkoppling till hushållen om vikten och nyttan av källsortering genom kommunikationsplan som revideras årligen. Inriktning bättre källsortering av förpackningar och returpapper samt rent matavfall och rent avlopp.	DalaAvfall	Ansvarig renhållare	2018 - 2022	DalaAvfall har medtaget kommunikation i verksamhetsplan. Det som bör prioriteras 2020 är: <ul style="list-style-type: none"> Genomförande av plockanalys Kommunikation som följd av denna analys	
2017:8	Följa den nationella utvecklingen kring ansvar för insamling av förpackningar och returpapper samt utreda regionala lösningar för fastighetsnära insamling, transport och avsättning av material	DalaAvfall	Ansvarig renhållare	2018 – 2022	DalaAvfall tog fram gemensamt beslutsunderlag om fastighetsnära insamling som kommunerna kunde använda vid svar på FTIs samråd för inlämnande av TIS (Tillståndspliktigt InsamlingsSystem) till Naturvårdsverk. Underlaget bedöms ha bidragit till att FTI ändrat sitt förslag till att föreslå komplett BNI (Bostadsnära Insamling) utan singelstationer och sammanblandning va material i samma fack. Dock är frågan vilande under våren 2020 men mer svar väntas hösten 2020. Dalarna har en ambition att verka för att bli uppdragstagare gällande förpackningar (ombesörja insamling koordinerat med mat- och restavfall) mot ersättning senast 2025.	

Omhändertagande av mat- och restavfall

År 2022 ska matavfall omhändertas så att nationella miljömål uppnås, vilket innebär att avfallsplaneringen..

JAG DRÖMMER OM
LIVET PÅ LANDET.

Varje vecka slänger varje hushåll i Dalarna nästan ett kilo matavfall som hamnar i fel soppåse. Helt i onödan. Genom att sortera ut oätliga matrester i kärlet för matavfall kan de i stället förvandlas till ekologisk växtnäring på åkrarna. Resterna får ett andra liv som luktfritt biogödsel och på så sätt kan vi skippa fossilt konstgödsel.

..medfört att uppkommet matavfall omhändertas så att växtnäring tillvaratas enligt uppsatta mål främst inom ekologisk odling helst i Dalarna

..medfört att uppkommet matavfall omhändertas så att energi tillvaratas enligt uppsatta mål främst för användning inom fordonstrafik i Dalarna

..bidrar till att säkerställa att plastpåsar eller andra föroreningar ej blandas med matavfallet

ÅK TILL JOBBET
PÅ ETT BANANSKAL!

Varje år slänger Dalafolket nästan 10 000 ton osorterade matrester. Helt i onödan. Om du i stället säkerställer att resterna hamnar i påsen för matavfall kan de förvandlas till biogasbränsle till bilar och sopbilar. Ett enkelt sätt att minska koldioxidutsläppen.

Omhändertagande av mat- och restavfall

Matavfall ska omhändertas så att nationella miljömål uppnås

Mätbara mål Dalarna	Basår2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Mål 2022
Uppkommet matavfall ska omhändertas så att 50 % av växtnäringen tillvaratas	40 %	45 %	46 %	49 %				50 %
Uppkommet matavfall ska omhändertas så att minst 40 % behandlas så att energi tillvaratas	15 %	30 %	32 %	35 %				40 %

Mätbara mål, kommunvis 2019 (basår 2016)	Avesta	Borlänge	Falun	Gagnef	Hedemora	Leksand	Ludvika	Malung-Sälén	Mora	Orsa	Rättvik	Smedjebacken	Säter	Vansbro	Älvdalen	Mål 2022
Uppkommet matavfall ska omhändertas så att 50 % av växtnäringen tillvaratas	39 (37)	58 (42)	55 (65)	58 (53)	61 (18)	67 (57)	9 (0)	24 (18)	64 (59)	64 (58)	60 (41)	54 (64)	8 (0)	74 (45)	45 (37)	50%
Uppkommet matavfall ska omhändertas så att minst 40 % behandlas så att energi tillvaratas	32 (31)	57 (26)	48 (25)	40 (24)	44 (0)	56 (34)	9 (0)	15 (8)	41 (13)	36 (11)	52 (24)	13 (0)	0 (0)	60 (23)	25 (6)	40 %

Omhändertagande av mat- och restavfall

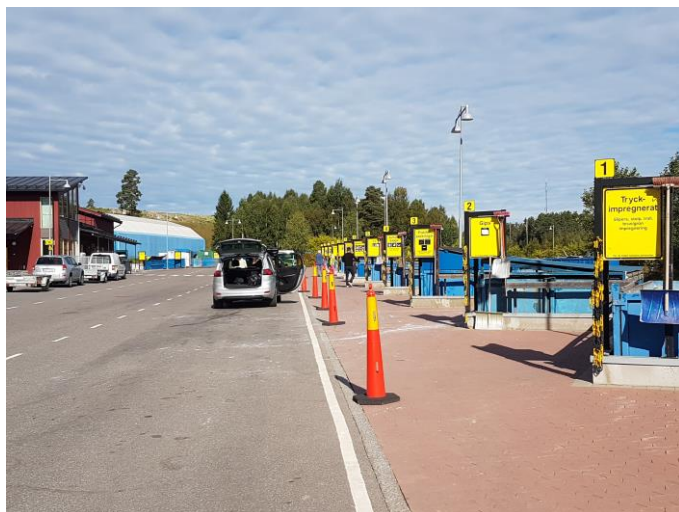
Matavfall ska omhändertas så att nationella miljömål uppnås

Indikatorer Dalarna	Basår 2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Sverige 2019
Andel miljövänliga drivmedel	27 %	24%	25%	37%				65%
Hushållens förtroende för att insamlat avfall behandlas och återvinns på ett riktigt sätt	78%	76%	-	82%				81%

Nr	Åtgärder Dalarna	Drivande	Medverkan	Tid	Analys 2020
2017:9	Utred möjligheten att erbjuda papperspåsar/säckar för verksamheter att använda för sitt matavfall.	DalaAvfall	Renhållare	2018	DalaAvfall arbetar med uppdraget och väntas slutföra det under 2020. 5 mars genomfördes papperspåsedagen.

Grovavfall/ÅVC

År 2022 ska tillgänglighet och förutsättningar att lämna grovavfall till återanvändning förbättras, vilket innebär att avfallsplaneringen..

..medfört att hushållen;

- Tycker att det är enklare att lämna grovavfall till återanvändning
- Lämnar mer grovavfall till återanvändning, främst textilier, möbler, hela produkter och byggmaterial
- Är villiga att köpa mer återanvända saker

Grovavfall/ÅVC

Tillgänglighet och förutsättningarna för att lämna grovavfall till återanvändning ska förbättras

Mätbara mål (Dalarna)	Basår 2017	2018	2019	2020	2021	2022	Mål 2022
Hushållens nöjdhet med möjlighet lämna grovavfall till återanvändning ska öka med minst 10 %, andel ganska eller mycket nöjda	62%	-	63%				68 %

Mätbara mål, kommunvis 2019 (basår 2016)	Avesta	Borlänge	Falun	Gagnef	Hedemora	Leksand	Ludvika	Malung-Sälén	Mora	Orsa	Rättvik	Smedjebacken	Säter	Vansbro	Älvdalen	Mål 2022
Hushållens nöjdhet med möjlighet lämna grovavfall till återanvändning ska öka med minst 10 %, andel ganska eller mycket nöjda	51 (26)	84 (80)	80 (74)	53 (57)	85 (77)	47 (56)	90 (87)	66 (67)	80 (83)	91 (84)	50 (49)	45 (33)	- (75)	42 (34)	42 (50)	10 % bättr e

Maxvärde för målsättning i kommun är 90 %

Grovavfall/ÅVC

Tillgänglighet och förutsättningarna för att lämna grovavfall till återanvändning ska förbättras

Indikatorer Dalarna	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Sverige 2019
Hushållens nöjdhet med hur enkelt det är att lämna grovavfall, andel ganska eller mycket nöjda	62%	66%	-	67%				70%
Hushållens sammanfattande omdöme besök ÅVC, andel ganska eller mycket nöjda	89%	89%	-	90%				89%
Hushållens nöjdhet öppettider ÅVC, andel ganska eller mycket nöjda	70%	69%	-	66%				71%
Mängd grovavfall, kg/person	229	228	239	243				202
Mängd insamlat textil till återanvändning, kg/person	1,1	1,2	1,4	1,6				1,4
Mängd grovavfall till materialåtervinning (well, metall, textil), kg/person	38	36	36	37				27
Hushållsavfall till deponering, kg/person	13,5	16,0	17,1	14,4				7,0

Grovavfall/ÅVC

Tillgänglighet och förutsättningarna för att lämna grovavfall till återanvändning ska förbättras

Nr	Åtgärder Dalarna	Drivande	Medverkan	Tid	Analys 2020
2017:11	Utveckla materialåtervinning av grovavfall, i synnerhet för avfall som annars deponeras eller förbränns	DalaAvfall	Ansvarig renhållare	2018 - 2019	DalaAvfall har medtagit denna i verksamhetsplan. Fokus ligger bland annat på gips, planglas, böcker, takpapp, kommunplast. Det som bör prioriteras 2020 är: <ul style="list-style-type: none"> • Slutföra åtgärd och fullfölja insatser för ökad materialåtervinning

Farligt avfall och elavfall

År 2022 ska insamlingen av farligt avfall förbättras, vilket innebär att avfallsplaneringen..

..medfört att hushållen främst i flerbostadshus;

- Har bättre attityder och beteenden vid inköp av produkter i syfte att minska mängden farligt avfall och elavfall
- Har bättre kunskap om vad som är farligt avfall och hur det ska sorteras
- Tycker det är enklare att bli av med farligt avfall och elavfall

Farligt avfall och elavfall

Insamlingen av farligt avfall ska förbättras

Indikatorer Dalarna	Basår 2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Sverige 2019
Mängd insamlat farligt avfall, kg/person	10,3	11,5	10,4	10,4				10,0
Mängd insamlat impregnerat trä, kg/person	6,3	7,5	6,5	6,3				7,0
Mängd elavfall, kg/person	14,1	13,7	15,8	14,7				13,9
Mängden farligt avfall och elavfall i restavfall från en- och tvåfamiljshus, g/hushåll*vecka	10	16	Mäts 2020	Mäts 2020				40
Mängden farligt avfall och elavfall i restavfall från lägenheter, g/hushåll*vecka	17	16	Mäts 2020	Mäts 2020				40
Hushållens nöjdhet med tillgänglighet för insamling av farligt avfall (öppettider, närhet), andel ganska eller mycket nöjda	66%	65%	-	64%				70%
Hushållens nöjdhet med information om sortering farligt avfall, andel ganska eller mycket nöjda	79%	69%	-	73%				68%

Farligt avfall och elavfall

Insamlingen av farligt avfall ska förbättras

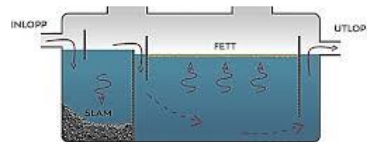
Nr	Åtgärder Dalarna	Drivande	Medverkan	Tid	Analys 2020
2017:10	Utreda möjligheter, kostnader och finansieringsalternativ för att förbättra källsorteringen genom insamling av farligt avfall, smått elavfall och batterier vid kommunala hyresfastigheter samt andra lämpliga verksamheter.	DalaAvfall	Renhållare Kommunala fastighetsenhet	2019	DalaAvfall har medtagit denna i verksamhetsplan. Det som bör prioriteras 2020 är: <ul style="list-style-type: none"> • Samordnas med utvecklingen samarbete flerbostadshus.

Latrin, slam och fett

År 2022 ska återanvändning av avloppsslam bidra till resurseffektiva kretslopp med minsta möjliga påverkan av farliga ämnen, vilket innebär att avfallsplaneringen..

..medfört att det finns en slamstrategi i varje kommun som bland annat redogör för;

- Hur uppströmsarbete ska genomföras för att erhålla så rent slam som möjligt
- Hur näringsämnen från slam från avlopp kan komma till användning i syfte att skapa kretslopp och minska behov av användning av handelsfosfor
- Hur slam från enskilda avlopp och fettavskiljare ska hanteras

..medfört att arbetet med slam i avfallsplanen är integrerad med kommunernas VA-planer i de fall dessa förekommer

BESLUTSHANDLING

VATTEN- OCH
AVLOPPSPLAN

ÅR 2019 – 2023

..det utretts vilka möjligheter det finns att samla in och återanvända fettavskiljarslam och fritryolja

Latrin, slam och fett

Återanvändning av avloppsslam ska bidra till resurseffektiva kretslopp med minsta möjliga påverkan av farliga ämnen

Mätbara mål Dalarna	Basår2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Mål 2022
Kommunal slamstrategi finns, antal kommuner	0	0	0	0				15

Ny utredning kan komma att sätta ramarna för slamhantering. Ny åtgärd föreslås 2020 där målet inte lika tydligt anger att alla ska ha en slamstrategi. Fortsatt arbete riktar in sig på den nya åtgärden och måluppfyllelse stäms av inför revidering nästa plan.

Latrin, slam och fett

Återanvändning av avloppsslam ska bidra till resurseffektiva kretslopp med minsta möjliga påverkan av farliga ämnen

Nr	Åtgärder Dalarna	Drivande	Medverkan	Tid	Analys 2021	Status
2017:12	<p>Reviderad 2020</p> <p>Driva ett löpande arbete med gemensamma intressefrågor i Dalarna gällande slam, med uppdrag att t.ex. planera och genomföra utredningar i länet eller i samverkan med andra regioner och aktörer, anordna seminarier, utbildningar och studiebesök. Syftet med arbetet ska vara att ge underlag för varje kommuns slamstrategi inklusive dess uppföljning och utvärdering.</p> <p>Bör bland annat beakta riktlinjer från Svenskt Vatten, kommunikation/ information, samordning Kommunal VA planering, slamkvalitet/ uppströmsarbete, regional samordning av behandling och avsättning samt samverkan aktörer.</p> <p>Arbetet sker i samverkan med DalaAvfall.</p>	Dala VA	VA huvudman	2020-2022	<p>Utredning "Giftfri och cirkulär återföring av fosfor från avloppsslam" presenterades jan 2020, bla framkom följande;</p> <ul style="list-style-type: none"> Förbud mot spridning av avloppsslam på eller i mark genom totalt spridningsförbud eller spridningsförbud med undantag för hygieniserat och kvalitetssäkrat slam på produktiv jordbruksmark. Dispens för spridning vid eget omhändertagande av avloppsfraktioner. Vid synnerliga skäl medges också dispens enligt båda alternativen ovan Minst 60 procent av den fosfor som finns i det producerade avloppsslammet ska i genomsnitt återvinnas på årsbasis för en VA-huvudman med reningsverk med tillståndsgiven anslutning större än 20 000 pe. Slamanvändning på åkermark räknas som återvinning av fosfor. Ikraftträdande sker successivt med avseende på anläggningsstorlek under en period om 12-15 år, där ett mer skyndsamt genomförande gäller för stora avloppsreningsverk (50 000 pe). Förslaget innebär förbud användning av avloppsslam utanför produktiv jordbruksmark (skog, deponi, anläggningsjord). <p>Om tidplan går bra så kan föreskrift vara framme 2022.</p> <p>DalaVA har med anledning av denna gett förslag på att ändra åtgärd under 2020.</p>	

Latrin, slam och fett

Återanvändning av avloppsslam ska bidra till resurseffektiva kretslopp med minsta möjliga påverkan av farliga ämnen

Nr	Åtgärder Dalarna	Drivande	Medverkan	Tid	Analys 2020	Status
2017:13	Utreda möjligheterna att utveckla insamling och återanvändning av (fettavskiljarslam och) fritureolja i länet, genom att belysa juridiska förutsättningar, koordinerade systemlösningar och upphandlingar.	DalaAvfall	Renhållare	2019	Det finns en dom som anger att fettavskiljarslam och fritureolja är ett verksamhetsavfall, dvs ligger ej under hushållsavfallets ansvar. Det påverkar möjligheten till åtgärder. Avfall Sverige håller på och analyserar hur domen ska tolkas. DalaAvfall ska under 2020 inventera läget i Dalarna och utifrån det bedöma behov och möjligheter till fortsatta insatser.	

Nedlagda deponier

År 2022 har risken för negativ miljöpåverkan från nedlagda kommunala deponier minskat, vilket innebär att avfallsplaneringen..

..medfört att alla prioriterade nedlagda kommunala deponier är undersökta enligt MIFO fas 2 och att det finns en tidsatt åtgärdsplan för deponier som via undersökningar påvisat behov av åtgärder alternativt omklassas till lägre riskklass.

..medfört att länsstyrelsen bidragit till att stödja kommunerna i dess arbete

Nedlagda deponier

Risken för negativ miljöpåverkan från nedlagda kommunala deponier ska minska

Mätbara mål Dalarna	Basår 2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Mål 2022
Alla prioriterade nedlagda kommunala deponier (klass 1 och 2) ska vara undersökta enligt MIFO fas 2 med utgångspunkt från gemensamma riktlinjer.	22	22	22	26	35			81
År 2022 ska det finnas en tidsatt åtgärdsplan för varje nedlagd kommunal deponi där undersökningar visar på att behov av åtgärd finns. För de deponier där behov av åtgärd inte finns ska en bedömning göras av om deponin kan omklassas till lägre riskklass.	10	10	10	10	10			81

Nedlagda deponier

Risken för negativ miljöpåverkan från nedlagda kommunala deponier ska minska

Nr	Åtgärder Dalarna	Drivande	Medverkan	Tid	Analys 2021	Status
2017: 14	Åtgärd reviderad 2019. Ny åtgärd är; Kommunbesök med riktad tillsynsvägledning kring hantering av nedlagda deponier. Insatsen ska rikta sig mot berörda kommunala förvaltningar, bolag och nämnder.	Länsstyrelsen	Kommunala politiker, förvaltningschefer, miljöinspektörer	2020-2022	<p>Kommuner som är klara med undersökning MIFO fas 2 för alla sina riskklass 2 deponier är:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gagnef – hade 2 st riskklass 2 deponier, dessa är undersökta och omklassade till lägre riskklass • Hedemora – hade 2st riskklass 2 deponier, dessa är undersökta och omklassade till lägre riskklass • Säter - genomfört mifo 2 på sina tre riskklass 2 objekt. De arbetar vidare med kompletterande undersökning och ev. åtgärder. Samtliga objekt kvar i riskklass 2. • Avesta – genomfört mifo 2 på sina 7 rk 2 objekt. De har kontrollprogram rullande för 5 av dessa. Omklassning är inte gjord. Samtliga objekt fortfarande kvar i riskklass 2. <p>Kommuner som inte kommit igång med undersökningar av sina kommunala deponier och där Länsstyrelsen kommer ta kontakt för att erbjuda tillsynsvägledande besök:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mora • Orsa • Älvdalen • Malung-Sälen • Leksand	

Nedlagda deponier

Risken för negativ miljöpåverkan från nedlagda kommunala deponier ska minska

Nr	Åtgärder Dalarna	Drivande	Medverkan	Tid	Analys 2021	Status
2017:14	Åtgärd reviderad 2019. Ny åtgärd är; Kommunbesök med riktad tillsynsvägledning kring hantering av nedlagda deponier. Insatsen ska rikta sig mot berörda kommunala förvaltningar, bolag och nämnder.	Länsstyrelsen	Kommunala politiker, förvaltningschefer, miljöinspektörer	2020-2022	<p>Analys 2021</p> <p>Kommuner som är igång med arbetet på egen hand. Men alltid välkomna att ta kontakt med Länsstyrelsen vid behov av vägledning.</p> <ul style="list-style-type: none"> Falun – miljökontoret förelade kommunen om undersökningar 2015. 7 av 11 är undersökta. Falu kommun är igång med en förstudie för att hantera resterande objekt samt ta fram en plan för kompletterande undersökningar och åtgärder. Ludvika – undersöker 1-2 deponier per år enligt beslutat strategi. Rättvik – Miljökontoret har meddelat att de planerar att förelägga kommunen om mifo 2 undersökning av deras 2 objekt 2021 och att undersökningarna ska utföras 2022. Vansbro – kommunen har budgeterat för att undersöka kvarstående 3 deponier under 2021 Borlänge (har redan fått sitt besök 2018), är igång med en undersökning sommaren 2021 och har börjat se över övriga. Smedjebacken – är igång med undersökningar.	

Åtgärd 2017:15 har tagits bort under 2019.

Nedskräpning

År 2022 ska nedskräpning ha minskat i städer, naturområden samt längs sjöar och vattendrag, vilket innebär att avfallsplaneringen..

..medfört att färre invånare upplever att nedskräpning är ett problem

Ökat fokus på nedskräpning 2020 och framåt i Dalarna !

..medfört att nedskräpning hanteras samordnat mellan kommuner och inom kommunens olika enheter integrerat med kommunens fysiska planering och att det finns fastlagda rutiner för att hantera nedskräpningsfrågor

..medfört att nedskräpning har minskat främst avseende plast och sådant som kan sprida giftiga ämnen

DE FEM VÄRSTA SKRÄPEN FÖR DJUREN SOM BOR I HAVEN

1. Fiskeredskap

2. Plastpåsar

3. Ballonger

4. Cigaretter

5. Flasklock

Källa: Håll Sverige rent

..medfört att nedskräpning vid återvinningsstationer minskat betydligt

..medfört att det finns en uppfattning om vad nedskräpning kostar samhället

Nedskräpning

Nedskräpning ska minska i städer, naturområden samt längs sjöar och vattendrag

Mätbara mål Dalarna	Basår 2017	2018	2019	2020	2021	2022	Mål 2022
Andelen invånare som till stor del eller helt instämmer att nedskräpning är ett problem i kommunen ska minska jämfört med 2017	31%	-	32 %				<31%

Mätbara mål, kommunvis 2019 (basår 2017)	Avesta	Borlänge	Falun	Gagnef	Hedemora	Leksand	Ludvika	Malung-Sälen	Mora	Orsa	Rättvik	Smedjebacken	Säter	Vansbro	Älvdalen	Mål 2022
Andelen invånare som till stor del eller helt upplever att nedskräpning är ett problem i kommunen ska minska jämfört med 2017	43 (41)	46 (33)	36 (27)	27 (24)	35 (40)	23 (17)	49 (43)	33 (31)	26 (40)	27 (41)	21 (20)	24 (24)	- (20)	30 (25)	34 (29)	Minskning jfr 2017

Nedskräpning

Nedskräpning ska minska i städer, naturområden samt längs sjöar och vattendrag

Indikatorer Dalarna	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Hushållens omdömen om att nedskräpning har ökat i min kommun, andel som instämmer till stor del eller helt	34%	-	38%			
Hushållens omdömen om att min kommun skulle behöva sätta in ökade åtgärder för att minska nedskräpning, andel som instämmer till stor del eller helt	46%	-	47%			

Nr	Åtgärder Dalarna	Drivande	Medverkan	Tid	Analys 2021	Status
2017: 16	Riktad enkät om nedskräpning på kommunens hemsida i samband med att avfallsenkäten görs. Analysera resultat och ta fram förebyggande åtgärder för minskad nedskräpning. I samband med detta genomföra information för att medvetandegöra invånare om nedskräpning på allmän plats. Samråd med tillsyn.	GataPark nätverk	Lokal avfallsplane-grupp	2018, 2020, 2022	Enkät genomfördes via kommunernas hemsidor hösten 2019. Samtidigt genomförde renhållarna sin ordinarie enkät där vissa nedskräpningsfrågor fanns med. Enkäten har legat till grund för ett samarbete i länet mellan gata och park nätverk, DalaAvfall och flerbostadshus. Samarbete har inletts med Håll Sverige Rent. Målsättningen är att öka insatserna framåt och inleda ett mer långsiktigt samarbete med Håll Sverige Rent.	
2017: 17	Införa gemensamma rutiner för att löpande Informera om det som kommunerna redan gör gällande gatuhållning och säkerställa samordning/delaktighet i evenemang och kampanjer för minskad nedskräpning.	GataPark nätverk	Lokal avfallsplane-grupp	Löpande	Information om nuvarande verksamhet har samlats in och sammanställts. Sammanställningen har delgivits samtliga kommuner som underlag för lokal information. Arbetet ingår i det påbörjade samarbetet som beskrivs ovan.	

Verksamhetsavfall

År 2022 ska avfallsmängder från byggavfall minska till förmån för ökad återanvändning . Dessutom ska användning av miljövänliga material öka liksom ett bra omhändertagande av farligt avfall. Detta innebär att avfallsplaneringen..

..medfört att det finns exempel på återbruksverksamhet i Dalarna som kan användas för spridning i fler kommuner/regioner

..medfört att det i Dalarna finns samordnade rutiner för avfallsförebyggande i tillsynsvägledningsplaner, exempelvis kopplat till kommunens avfallsföreskrifter samt tillämpning av avfallshierarkin

..medfört att det finns i Dalarna samordnade rutiner för tillsyn av bygg- och rivningsavfall

Verksamhetsavfall

Minska avfallsmängder och öka återanvändning av byggavfall samt använda miljövänliga material och omhänderta farligt avfall på rätt sätt

Nr	Åtgärder Dalarna	Drivande	Medverkan	Tid	Analys 2021	Status
2017:18	Utveckla modell för återbruksverksamhet inom byggbranschen med utgångspunkt från "Förslag på arbetsmodell för återbruk av byggmaterial", Examensarbete i byggt teknik för Byggarbetsledare (BY 1025), 2017-05-29.	ByggDialog Dalarna		2018	<p>Under 2018 genomfördes seminarier i samarbete med Byggdialog Dalarna.</p> <p>Under 2019 initierades och utvecklades DALAÅTERBYGGDEPÅ som hanterar material från försäkringsärenden, renovering, nybyggnation och hushåll. Mål finns att år 2023 omsätta 2500 ton material och sysselsätta 35 personer. Ett samarbete mellan Borlänge kommun, Borlänge Energi, Hushagen Fastighet, Tunabyggen, Dalarnas försäkringsbolag och Upphandlingsdialog Dalarna där även olika externa parter är med och stöttar.</p> <p>Upphandlingsdialog Dalarna är involverade med upphandlingsstöd för begagnat material.</p>	
2017:19	Återaktualisera och uppdatera projekt angående tillsyn och rutiner bygg- och rivningsavfall från avfallsplan 2012 - 2017	Länsstyrelsen	Miljö- och byggtillsyn	2018	Återkommer med information	Oklart

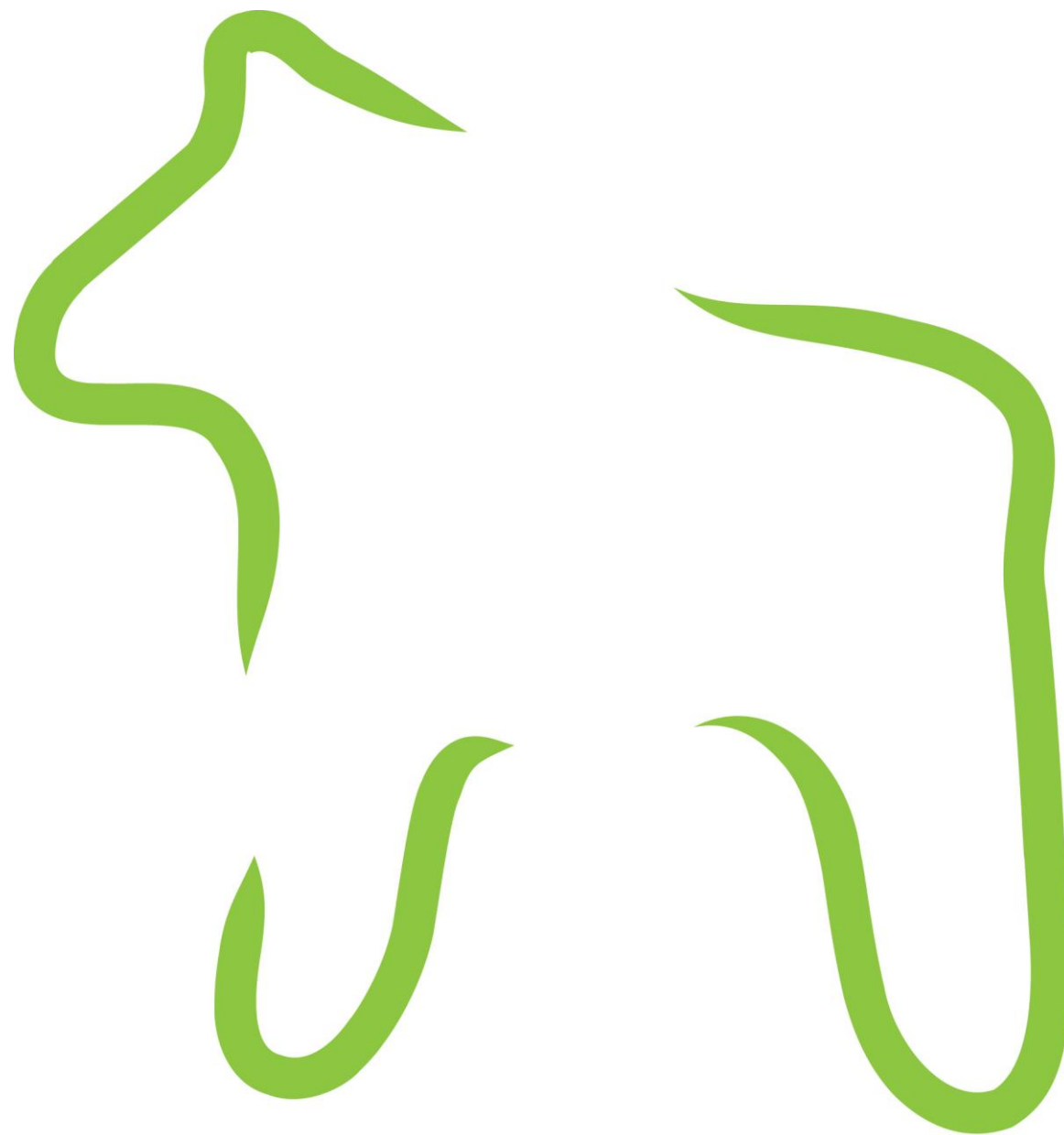
Verksamhetsavfall

Minska avfallsmängder och öka återanvändning av byggavfall samt använda miljövänliga material och omhändertata farligt avfall på rätt sätt

Nr	Åtgärder Dalarna	Drivande	Medverkan	Tid	Analys 2020	Status
2017 :20	Utveckla avfallsförebyggande i tillsynsvägledningsplaner för miljö samt bygg. Beakta förutsättningar tillsyn gällande <ul style="list-style-type: none"> - källsortering i hushåll och verksamheter enligt gällande renhållningsordning (samarbete DalaAvfall) - avfallshierarkin tillämpas vid tillsyn mot verksamheter (rutiner finns) - avfallshierarkin tillämpas vid upphandling	Länsstyrelsen	Miljö- och byggtillsyn	2020	Återkommer med information	Oklart

Planering 2020

Större aktiviteter 2020

Papperspåsedagen 5 mars

Tillvarata och utveckla avfallsförebyggande upphandling genom projektet "Återbruk I den offentliga affären"

Inleda samarbete med Håll Sverige Rent om nedskräpning (arbetsgrupp utsedd i Dalarna)

Inleda samarbete om återbruk möbler offentlig verksamhet

Informationsträff flerbostadshus angående ny förordning fastighetsnära insamling förpackningar och returpapper 9 september

Seminarium hållbar konsumtion och textil 9 september

Dalarnas Avfallsplanedag 7 oktober

Inventera mängd restavfall kommunala verksamheter

Information KS eller ansvarig nämnd i alla kommuner